

DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-3335.2021.1\(25\).231473](https://doi.org/10.18524/2707-3335.2021.1(25).231473)

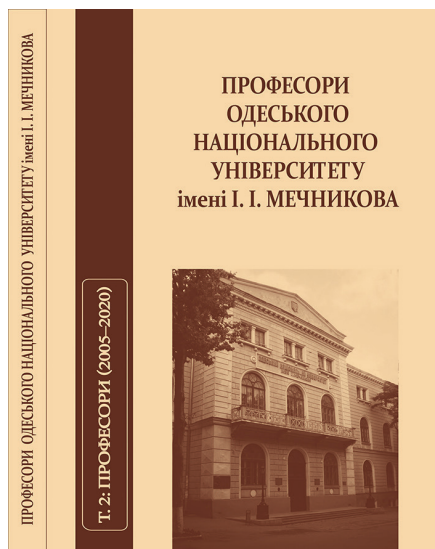
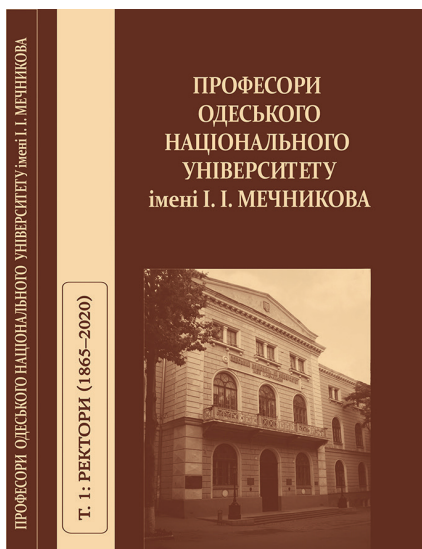
Гребцова Ірена Світозарівна,

доктор історичних наук,
професор кафедри всесвітньої історії
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
вул. Єлісаветинська, 12, м. Одеса, 65082, Україна
тел.: (048) 723 62 87
e-mail: isgrebtsova@gmail.com

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА СЬОГОДНІ:
ДОРОГУ ОСИЛИТЬ ТОЙ, ХТО ЙДЕ**

Рец. на кн.: Професори Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: біогр. довід. : у 2 т. / Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, Наук. б-ка ; голов. ред. І.М. Коваль ; відп. ред. М.О. Подрезова ; редкол.: В.В. Глебов [та ін.] ; упоряд. та бібліогр. ред.: О.С. Мурашко, В.П. Пружина, В.В. Самодурова. – Одеса : ОНУ, 2020. – Т. 1 : Ректори (1865–2020). – 160 с. ; Т. 2 : Професори (2005–2020). – 334 с.

До 155-річчя Одеського національного університету імені І.І. Мечникова колектив Наукової бібліотеки ОНУ сумісно з викладачами факультетів підготували нове двотомне видання, яке є продовженням розробок у галузі історії університету та досліджень біографій його науковців. Воно доповнює і продовжує попереднє видання «Професори Одеського (Новоросійського) університету», що побачило світ у 2005 році.

Перший том цілком присвячений ректорам університету й охоплює більш тривалий проміжок часу (1865–2020), ніж другий. У ньому висвітлено життєвий шлях і внесок у розвиток університету 24-х його ректорів. Хронологічна послідовність у розгляді кожної постаті адміністратора і науковця (в порядку керування закладом) дозволяє краще відчутти подих минулих епох, виявити напрямки розвитку університету, участі його професорів у суспільному житті міста і країни, простежити зміни у матеріальній базі та кадровому складі вищого навчального закладу.

Слід відмітити високий науковий рівень видання. При написанні усіх біографічних нарисів автори спиралися на цілком репрезентативну джерельну базу, що охоплює велике коло різноманітних джерел, включаючи документи Державного архіву Одеської області. Кожна стаття містить у собі список основних праць ученого та літературу про нього, тобто біографічний показчик та біографічні публікації. Додатковий апарат, необхідний для кожного наукового видання, представлено «Хронологічною таблицею керівників Одеського національного університету імені І. І. Мечникова». Проте, на наш погляд, доречніше було б назвати дану таблицю, враховуючи хронологічні рамки першого тому, «Хронологічна таблиця керівників Одеського (Новоросійського) університету імені І. І. Мечникова», оскільки майже половина складу ректорів працювали у період діяльності Новоросійського університету, про що переконливо свідчать матеріали таблиці.

Книга має «Покажчик персоналій», що дає змогу читачеві швидко знайти постать, яка згадується в тексті першого тому. Історія університету в особах її керівників представлена не тільки вербально, а й візуально: статті вдало доповнюються портретами усіх ректорів. Крім того, біографічний довідник містить значний масив копій цінних документів з історії університету, а також фотографій найважливіших заходів, що проводилися в його стінах.

Науково-біографічні нариси другого тому розкривають головні віхи життєвого та наукового шляху 57 професорів, які захистили дисертації на ступень доктора наук та отримали звання професора у період з 2005 по 2020 рік. Серед них представники різних поколінь, різного досвіду, яких об'єднує любов до науки і бажання бути корисним Одеському національному університету. Працюючи над біографічними статтями про сучасників, редакційна колегія обрала найбільш продуктивний шлях: розробила за єдиним зразком особисті анкети, які мали заповнити професори, а потім перевіряла й уточнювала отримані дані, спираючись на принципи об'єктивності та історизму. Такий підхід дозволив авторському колективу виявити найбільш успішні напрями наукової та суспільної роботи кожного з професорів, зробити наголос на результативності внеску кожної особи в наукову скарбницю.

Усі статті другого тому розташовані в алфавітному порядку. На кожній сторінці перед читачем постають долі яскравих людей. Скрізь життєписи наших сучасників чітко простежується особливості їх шляху в науку, який не для всіх

був легким. Але той, хто йде до своєї мети, завжди осилить дорогу, якою б важкою вона не виявилася.

Нове видання доводить, що кадровий склад університету за останні 15 років істотно посилюється, виріс його науковий потенціал, з'явилися нові наукові напрямки і школи. Приємно, що серед професорів нового покоління чимало представників факультету історії та філософії, а також випускників нашого факультету. Це свідчить про значущість історичної науки на сучасному етапі й за-требуваність справжніх професіоналів для її подальшого розвитку.

Другий том, як і перший, супроводжується цінним науково-довідковим апаратом. Він, насамперед, представлений списком джерел і літератури з історії університету за весь період його існування: з 1865 року до нашого часу. Даний список є вельми важливим для професійних істориків і всіх, хто цікавиться історією найстарішого в Одесі вищого навчального закладу. Достатньо сказати, що цей список займає 48 сторінок книги. Отже, в дослідженні історії одного з найвідоміших університетів України вже зроблено багато, але розробки з його історії продовжуються й сьогодні. На відміну від біографічних нарисів професорів, перелік літератури, що цілком логічно, побудований за хронологічним принципом. Довідковий апарат тому доречно доповнюється іменним покажчиком, у якому вказано не тільки прізвища 57 нових професорів університету, а й авторів робіт з його історії.

Слід також зазначити, що оформлення обох томів з естетичної точки зору залишає дуже приємне враження.

Таким чином, можна констатувати, що авторський колектив здійснив велику і надзвичайно продуктивну роботу при підготовці фундаментального двотомного видання, присвяченого ювілею Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Книга фактично пов'язує минулі часи із сучасністю. На прикладах біографій талановитих вчених вона переконує: університет має не тільки славетне минуле, але й перспективне майбутнє.